Europos Parlamentas
2024-2029

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2025/2214(INI)

19.11.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl 2026 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro
(2025/2214(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėja: Kira Marie Peter-Hansen

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 8

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl 2026 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro

(2025/2214(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), visų pirma į jos 121, 126 ir 136 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) Protokolą Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje,

– atsižvelgdamas į ES sutarties ir SESV Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo,

– atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje priimtą Paryžiaus susitarimą ir JT darnaus vystymosi tikslus,

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas)[1],

– atsižvelgdamas į ES sutarties ir SESV Protokolą Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[2],

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentą (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms[4],

[1] OL L, 2021/1119, 2021 7 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
[2] OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[3] OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj.
[4] OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje[5],

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1174/2011 dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniams makroekonominiams disbalansams naikinti euro zonoje[6],

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[7],

– atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo[8],

– atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų[9],

– atsižvelgdamas į 2025 m. gegužės 15 d. Komisijos paskelbtą 2025 m. pavasario ekonominę prognozę,

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 17 d. Komisijos paskelbtą 2025 m. rudens ekonominę prognozę,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 17 d. Komisijos paskelbtą 2024 m. skolos tvarumo stebėsenos ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatą „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“ (C(2025)2000),

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Mario Draghi pranešimą „Europos konkurencingumo ateitis“ (M. Draghi pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 20 d. Baltąją knygą dėl Europos gynybos parengties 2030 m.,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi Europos semestrui tenka pagrindinis vaidmuo koordinuojant ir derinant valstybių narių ekonominę ir biudžeto politiką;

---

[5] OL L 306, 2011 11 23, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1173/oj.
[6] OL L 306, 2011 11 23, p. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj.
[7] OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
[8] OL L 140, 2013 5 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/472/oj.
[9] OL L 140, 2013 5 27, p. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj.

B. kadangi 2026 m. Europos semestro rekomendacijos bus labai svarbios rengiant nacionalinius ir regioninius partnerystės planus, kuriuos valstybės narės turi pateikti 2027 m.;

C. kadangi, remiantis Komisijos 2025 m. rudens prognoze, numatoma, jog BVP augimas ES bus artimas potencialiam augimui, o visiškas užimtumas ir infliacija bus artimi tiksliniam lygiui;

D. kadangi ES turi didžiulių investicijų poreikių, įskaitant papildomas 800 mlrd. EUR metines investicijas, kurios, Draghi pranešime nurodomos kaip būtinos Europos konkurencingumui didinti, ir papildomus 800 mlrd. EUR, kurių prašoma tolesnėms gynybos išlaidoms pagal planą „ReArm Europe“ / Parengties užtikrinimas iki 2030 m.;

E. kadangi ES susiduria su dideliais iššūkiais, visų pirma grėsmėmis, kylančiomis prie jos rytinių sienų, ir galiausiai geopolitiniu nestabilumu ir prekybos netikrumu, o ilgalaikiai iššūkiai, pvz., žalioji ir skaitmeninė pertvarka, tebėra aktualūs;

F. kadangi SESV nustatytos pamatinės normos, kad valdžios sektoriaus deficitas gali sudaryti iki 3 proc. BVP, o valdžios sektoriaus skola – iki 60 proc. BVP;

G. kadangi nuo šios procedūros nustatymo 2011 m. Taryba nepradėjo nė vienos perviršinio makroekonominio disbalanso nagrinėjimo procedūros;

H. kadangi šios kadencijos Komisija yra įsipareigojusi veikti kaip „investicijų Komisija“, tačiau ji dar nesiėmė reikšmingų veiksmų, kad padidintų ES investicijas iki lygio, atitinkančio žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos poreikius;

Ekonominės ES perspektyvos

1. pažymi, kad per pastaruosius penkerius metus ES susidūrė su dideliais iššūkiais, pavyzdžiui, COVID-19 pandemijos protrūkiu ir Rusijos karu Ukrainoje, o jie turėjo didelį ekonominį poveikį; pabrėžia ES masto iniciatyvų, kuriomis siekiama šalinti išorės sukrėtimų ekonominius padarinius, visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP), veiksmingumą;

2. pažymi, kad, remiantis Komisijos 2025 m. rudens ekonomine prognoze, tikimasi, jog 2025 m. ES BVP padidės 1,4 proc., palyginti su 2024 m.;

3. pažymi, kad numatoma, jog valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2025 m. pasieks 82,8 proc.;

4. reiškia susirūpinimą dėl to, kad privačiųjų ir viešųjų investicijų trūkumas gali kliudyti tvariam augimui Europoje ir trukdyti ES įgyvendinti 2024–2029 m. ES strateginėje darbotvarkėje nustatytus bendrus prioritetus;

5. primena, kad ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai daro reikšmingą poveikį viešiesiems finansams; supranta, kad dėl klimato kaitos ekstremalių meteorologinių reiškinių poveikis ir dažnumas ateityje tik didės;

6. palankiai vertina tai, kad infliacija, 2022 m. spalio mėn. pasiekusi aukščiausią 10,6 proc. lygį, buvo sumažinta iki Europos Centrinio Banko nustatyto tikslinio lygio; vis dėlto

pažymi, kad valstybėse narėse infliacija tebėra nevienoda, o tose valstybėse narėse, kuriose išvystyta energijai imli pramonė, ji yra didesnė;

7. yra susirūpinęs dėl makroekonominio stabilumo rizikos, kurią didina kylančios būsto kainos visose valstybėse narėse, visų pirma dėl galimų darbo jėgos judumo apribojimų ir silpnėjančio našumo augimo;

8. pažymi, kad vidutinis užimtumo lygis ES dabar yra rekordiškai aukštas; palankiai vertina socialinės konvergencijos sistemos integravimą į bendrą Europos semestro užimtumo ataskaitą;

Atnaujinta ES ekonomikos valdymo sistema

9. primena, kad ekonomikos valdymo sistemos reformos tikslas yra pagerinti jos gebėjimą prisitaikyti prie fiskalinės būklės, valstybės skolos ir ekonominių iššūkių heterogeniškumo ir padėti spręsti vidutinės trukmės ir ilgalaikius iššūkius, su kuriais ES susiduria;

10. atkreipia dėmesį į 2025 m. spalio 2 d. Komisijos paskelbtus tikslinius ES ekonomikos valdymo sistemos pakeitimus;

Fiskalinės politikos kryptis

11. reiškia susirūpinimą dėl to, kad 2026 m. EGADP baigia galioti, ir dėl poveikio, kurį tai gali turėti bendrai ES fiskalinės politikos krypčiai;

12. pažymi, kad bendra valstybių narių fiskalinės politikos kryptis, nepaisant didelių skirtumų tarp valstybių narių, 2025 m. iš esmės yra neutrali;

Konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos

13. atkreipia dėmesį į Komisijos įsipareigojimą naudoti Europos semestrą tam, kad būtų skatinamas konkurencingumas, tvarumas ir socialinis sąžiningumas, taip pat kad į Europos semestrą būtų integruojami JT darnaus vystymosi tikslai ir Europos socialinių teisių ramstis;

14. primena konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų vaidmenį koordinuojant ES prioritetus; atkreipia dėmesį į tai, kad pažanga veiksmingai įgyvendinant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas yra nepakankama; ragina Komisiją persvarstyti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimo ir tolesnių veiksmų metodiką; pabrėžia, kad Europos Parlamentas turėtų vykdyti griežtesnę konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų demokratinę priežiūrą; ragina rengiant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas labiau įtraukti pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, pvz., socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas;

15. atkreipia dėmesį į Komisijos ketinimą konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose geriau atspindėti veiksmus, kurie yra labai svarbūs santaupų ir investicijų sąjungai, kaip paskelbta 2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikate[10];

[10] 2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatas „Santaupų ir investicijų sąjunga. Piliečių gerovės ir ekonomikos konkurencingumo skatinimo ES strategija“ (COM(2025)0124).

16. pažymi, kad kitoje daugiametėje finansinėje programoje nukreipiant investicijas ir reformas nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis turėtų būti labiau atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas; laikosi nuomonės, kad reformos ir investicijos turėtų būti atrenkamos atsižvelgiant į jų veiksmingumą įgyvendinant atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kuriomis siekiama teisingo perėjimo prie žaliosios ekonomikos; pabrėžia, kad šiam procesui turi būti taikoma griežtesnė demokratinė priežiūra;

17. pažymi, kad 2025 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose daugiau dėmesio skiriama konkurencingumui ir supaprastinimui; apgailestauja dėl to, kad socialinei ir klimato politikai konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose teikiama mažiau dėmesio;

Investicijų trūkumo panaikinimas

18. primena, kad Draghi pranešime aiškiai nurodyta, jog siekiant padidinti ES konkurencingumą reikia didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas;

19. ragina sukurti kitus ES masto investicinius pajėgumus, kad būtų išlaikytas ES pajėgumas vykdyti būtinas investicijas;

20. pažymi, kad kintančios geopolitinės aplinkos sąlygomis reikalinga dar didesnė valstybių narių vienybė ir solidarumas; remia Komisijos pastangas pereiti prie labiau koordinuoto požiūrio į gynybą; pažymi, kad pagal Europos saugumo veiksmų priemonę (SAFE) sukuriama 150 mlrd. EUR paskolos priemonė valstybių narių investicijoms į gynybą remti; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad priemonė SAFE grindžiama SESV 122 straipsniu, pagal kurį taikoma ribota parlamentinė priežiūra;

21. pažymi, kad tik 16 valstybių narių aktyvavo nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą gynybos išlaidoms;

22. primena, kad Komisija nė karto nepasinaudojo įgaliojimais pradėti perviršinio disbalanso procedūrą, nepaisant to, kad kai kuriose valstybėse narėse einamosios sąskaitos disbalansas nustatomas nuolat;

°

° °

23. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos semestras yra svarbi ES valstybių narių ekonominės ir biudžeto politikos koordinavimo priemonė, turinti platų poveikį įvairiose politikos srityse. 2026 m. pranešime savo iniciatyva dėl Europos semestro akcentuojami dideli investicijų poreikiai, su kuriais ES susiduria padidėjusio geopolitinio netikrumo, grėsmių prie jos rytinių sienų ir didelių struktūrinių iššūkių, susijusių su Europos ekonomikos konkurencingumu, atsparumu ir tvarumu, aplinkybėmis. Pranešėja pabrėžia, kad ES turi įveikti šiuos iššūkius ir sutelkti būtinas viešąsias ir privačiąsias investicijas, visų pirma susijusias su žaliąja pertvarka, konkurencingumu ir saugumu bei gynyba. Ataskaitoje palankiai vertinamos Komisijos ES masto priemonės, taikomos reaguojant į pastarojo meto iššūkius ir išorės sukrėtimus, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP) ir Europos saugumo veiksmų priemonę (SAFE), tačiau reiškiamas susirūpinimas dėl to, kad dar toli gražu neįgyvendinti Draghi pranešime išdėstyti platesnių ES investicijų poreikių tikslai.

Pranešimo projekte pažymima, kad deficito ir skolos lygis valstybėse narėse labai skiriasi, todėl reikia specialiai pritaikytos politikos ir rekomendacijų ilgalaikiam fiskaliniam tvarumui pasiekti. Pranešime taip pat pažymima, kad visoje ES pasiektas rekordiškai aukštas vidutinis užimtumo lygis. Tačiau pranešime taip pat reškiamas susirūpinimas, kad 2026 m. baigia galioti EGADP, o tai gali turėti neigiamą poveikį bendrai ES fiskalinės politikos krypčiai. Pranešime taip pat reiškiamas susirūpinimas dėl poveikio, kurį viešiesiems finansams artimiausiais metais gali turėti ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai, taip pat dėl makroekonominės rizikos, susijusios su padidėjusiomis būsto kainomis visoje ES.

Kalbant apie konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pranešime atkreipiamas dėmesys į nepakankamą pažangą jas įgyvendinant valstybėse narėse, todėl ragina Komisiją persvarstyti jų rengimą ir tolesnius su jomis susijusius veiksmus, visų pirma labiau įtraukiant Europos Parlamentą ir pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, pavyzdžiui, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas. Pranešėja taip pat ragina Komisiją daugiau konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų skirti klimato ir socialinei politikai. Pranešime taip pat atkreipiamas dėmesys į ketinimą būsimoje DFP konkrečioms šalims skirtoms rekomendacijoms suteikti svarbesnį vaidmenį nukreipiant nacionalines ir regionines investicijas ir reformas, ir pranešėja išreiškia savo nuomonę, kad pirmenybė turėtų būti teikiama investicijoms ir reformoms, kurios yra veiksmingiausios siekiant teisingo perėjimo prie žaliosios ekonomikos.